

הלכות מקוות פרק יא

א. כבר בארנו שנטילת ידים וטבילת ידים, הכל מדברי סופרים; וידים שצריכות טבילה, אין מטבילין אותן אלא במקוה כשר שיש בו ארבעים סאה, שבמקום שהאדם טובל בו, כלים וידים טובלין.

ב. אבל ידים שאין צריכות אלא נטילה בלבד אם הטביל אותן במי מקוה, טהורין. ואם הטביל אותן במים שאובין, בין בכלים בין בקרקעות לא טהרו ידיו, עד שיפלו המים השאובין מן הפלי על ידיו: שאין נוטלין לידים אלא מן הכלים ומכוח נותן, כמו שבארנו בהלכות ברכות.

ג. כל החוצץ בטבילה חוצץ בידים, בין בטבילתן בין בנטילתן. וכל העולה למדת המקוה פטיט הנרוק, עולה לשעור הרביעית שנוטלין בה הידים. וכל הנוטל ידיו, צריך לשפשף.

ד. הנוטל ידיו לתרומה צריך לחזור ולטל פעם שניה במים שניים, כדי להסיר המים שעל גב ידיו, שהרי המים שנטל בהן תחלה והן הנקראין מים ראשונים, נטמאו בידיו. לפיכך אם נפל כבר שלתרומה לתוך המים שנטל בהן ידיו תחלה, נטמא; ואם נפל לתוך המים השניים, לא נטמא; ואם נטל ראשונים ושניים למקום אחד, ונפל שם כבר שלתרומה נטמא.

ה. נטל את הראשונים, ונמצא על ידיו דבר חוצץ, הסירו, ונטל את השניים הרי ידיו טמאות כשהיו, שאין המים השניים מטהרין אלא הנשאר מן המים הראשונים על גב ידיו.

ו. הידים מטמאות ומטהרות, עד הפרק. פיצד: נטל את הראשונים עד הפרק, ונטל המים השניים חוץ לפרק, וחזרו מחוץ לפרק לידו הרי ידו טהורה, שהמים השניים טהורין הן. נטל את הראשונים והשניים חוץ לפרק, וחזרו לידו נטמאת ידו: שהמים הראשונים שחוץ לפרק נטמאו מחמת ידיו, ואין המים השניים מטהרין מים שחוץ לפרק; ולפי שחזרו המים שחוץ לפרק לידו, טמאוה.

ז. נטל את הראשונים לידו אחת, ונמלך ונטל את השניים לשתי ידיו ידיו טמאות: שהשניים מטמאין מחמת היד שלא נטלה במים ראשונים, וחוזרין ומטמאין את היד השניה.

ח. נטל את הראשונים לשתי ידיו, ונטל את השניים לידו אחת האחת טהורה. נטל ידו אחת, ושפשפה בחברתה נטמאו המים שעליה מחמת חברתה שלא נטלה, וחוזרין ומטמאין את היד שנטלה. שפשפה בראשו או בכותל, הרי זו טהורה.

ט. נטל שתי ידיו משטיפה אחת הרי אלו טהורות, ואין אומרין הרי זה כנוטל ידו אחת במים שיורדו מעל ידו השניה: אפלו ארבעה או חמשה, זה בצד זה או זה על גב זה; ובלבד שיורפו, שיבואו בהן המים.

י. נטל מקצת ידו, וחזר והוסיף ונטל הנשאר מן ידו הרי זו טמאה כשהיתה; ואם עדין יש על מקצת שנטל בתחלה, טופח על מנת להטפוח הרי זו טהורה. במה דברים אמורים, במים ראשונים; אבל בשניים נוטל מקצת ידיו, וחוזר ומוסיף על מקצתן.

יא. שעור המים שנוטלין בהן תחלה, רביעית לכל אדם ואדם לשתי הידים; אין פחות משעור זה, כמו שבארנו בנטילת ידים לפת. אבל מים שניים, יש לשנים לטל ידיהן מרביעית; ומחצי לוג נותנין לשלושה או לארבעה; ומלוג נותנין אפלו למאה: שאין המים השניים לטהר, אלא להעביר המים הראשונים.

יב. כלי שהיה בו רביעית מים כשרים לנטילת ידים, ונתן לתוכו מעט מים פסולין לנטילת ידים הרי אלו כשרים. נטל מן הכל משעור שנתן, ונשארה רביעית בלבד כשהיתה הרי זו פסולה, מפני שהמים הפסולין השלימו שעור הרביעית.

יג. כל המים הפסולין לנטילה במים ראשונים, כך הן פסולין במים שניים; וכל כלי שאין נוטלין ממנו במים ראשונים, כך אין נוטלין ממנו מים שניים. וכשם שצריך להיות המים הראשונים מכוח אחר, כך המים השניים.

יד. כבר בארנו בפרק ששי מהלכות ברכות, כל מיני המים הפסולין לנטילת ידים והכשרים, וכל הכלים שנוטלין בהן לידיים ושאין נוטלין, ואיזו נתינה היא מכוח נותן וכשרה ואיזו נתינה אינה מכוח נותן ופסולה. וכל אותן הדברים שבארנו שם בנטילת ידים לפת חליץ, כך הן לתרומה. וכשם שכל ספק ידים טהור לחליץ, כמו שבארנו שם כך לתרומה, כל ספק ידים טהור.

טו. דבר ברור וגלוי שהטמאות והטהרות גזרת הכתוב הן, ואינן מדברים שדעתו שלאדם מכרעת אותן, והרי הן מכלל החקים; וכן הטבילה מן הטמאות, מכלל החקים היא: שאין הטמאה טיט או צואה שתעבר במים, אלא גזרת הכתוב היא, והדבר תלוי בכונת הלב; ולפיכך אמרו חכמים טבל ולא החזק, כאלו לא טבל. ואף על פי כן, רמז יש בדבר: כשם שהמכון לבו לטהר כיון שטבל טהר, ואף על פי שלא נתחדש בגופו דבר; כך המכון לבו לטהר נפשו מטמאת הנפשות, שהן מחשבות האון ודעות הרעות כיון שהספים בלבו לפרש מאותן העצות, והביא נפשו במי הדעות טהר. הרי הוא אומר "וורקתי עליכם מים טהורים, וטהרתם: מפל טמאותיכם ומפל-גלוליכם, אטהר אתכם" (יחזקאל לו, כה).

ברוך רחמנא דסיען. נגמר ספר עשירי, בעזרת שדי. ומנין פרקים שלספר זה, מאה וארבעה וארבעים: הלכות טמאת מת, חמשה ועשרים פרקים; הלכות פרה אדמה, חמשה עשר פרקים; הלכות טמאת צרעת, ששה עשר פרקים; הלכות מטמאי משכב ומושב, שלושה עשר פרקים; הלכות שאר אבות הטמאות, עשרים פרקים; הלכות טמאת אכלין, ששה עשר פרקים; הלכות כלים, שמונה ועשרים פרקים; הלכות מקוות, אחד עשר פרקים.

בָּשֵׁם ה', אֵל עֹלָם (בראשית כא, לג).

הט-לבי, אֶל-עֲדוֹתֶיךָ; וְאֵל אֶל-בָּצַע (תהילים קיט, לו).

סֵפֶר אֶחָד עֶשֶׂר וְהוּא סֵפֶר נֻקִּים

הַלְכוֹתָיו חֲמֵשׁ, וְזֶה הוּא סְדוּרָן: הַלְכוֹת נֻקִּי מָמוֹן, הַלְכוֹת גִּנְבָה, הַלְכוֹת גְּזֻלָּה וְאַבְדָּה, הַלְכוֹת חֹבֵל וּמַזִּיק, הַלְכוֹת רוֹצֵחַ וּשְׁמִירַת נַפֶּשׁ.

הַלְכוֹת נֻקִּי מָמוֹן. יֵשׁ בְּכָלֶלָן אַרְבַּע מִצְוֹת עֲשֵׂה; וְזֶה הוּא פָּרֻטָן: (א) דִּין הַשּׁוֹר; (ב) דִּין הַהִבְעֵר; (ג) דִּין הַבּוֹר; (ד) דִּין הַהִבְעֵרָה.

הַלְכוֹת גִּנְבָה. יֵשׁ בְּכָלֶלָן שֶׁבַע מִצְוֹת שְׁתֵּי מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְחֲמֵשׁ מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פָּרֻטָן: (א) שְׁלֹא לִגְנוֹב מָמוֹן; (ב) דִּין הַגִּנֵּב; (ג) לְצַדֵּק הַמֵּאֲזִינִים עִם הַמִּשְׁקָלוֹת; (ד) שְׁלֹא יַעֲשֶׂה עוֹל בַּמִּדּוֹת וּבַמִּשְׁקָלוֹת; (ה) שְׁלֹא יִהְיֶה לְאָדָם אֶבֶן וְאֶבֶן אִיפָּהּ וְאִיפָּהּ, אֵף עַל פִּי שְׁאִינּוֹ לֹקַח וְנוֹתֵן בָּהֶן; (ו) שְׁלֹא יִסִּיג גְּבוּל; (ז) שְׁלֹא לִגְנוֹב נַפְשׁוֹת.

הַלְכוֹת גְּזֻלָּה וְאַבְדָּה. יֵשׁ בְּכָלֶלָן שֶׁבַע מִצְוֹת שְׁתֵּי מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְחֲמֵשׁ מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פָּרֻטָן: (א) שְׁלֹא לִגְזֹל; (ב) שְׁלֹא לַעֲשֹׂק; (ג) שְׁלֹא לַחֲמֹד; (ד) שְׁלֹא לְהִתְאַוּת; (ה) לְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֻלָּה; (ו) שְׁלֹא יִתְעַלֵּם מִן הָאַבְדָּה; (ז) לְהָשִׁיב הָאַבְדָּה.

הַלְכוֹת חֹבֵל וּמַזִּיק. מִצְוֹת עֲשֵׂה אַחַת, וְהִיא דִּין חֹבֵל בַּחֲבֵרוֹ אוֹ מַזִּיק מִמּוֹן חֲבֵרוֹ.

הַלְכוֹת רוֹצֵחַ וּשְׁמִירַת נַפֶּשׁ. יֵשׁ בְּכָלֶלָן שֶׁבַע עֲשָׂרָה מִצְוֹת שֶׁבַע מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְעֶשְׂרֵי מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פָּרֻטָן: (א) שְׁלֹא לְרַצֵּחַ; (ב) שְׁלֹא לִקַּח כֶּפֶר לְנַפְשׁ רוֹצֵחַ, אֲלֹא יוֹמַת; (ג) לְהַגְלוֹת הַרוֹצֵחַ בְּשִׁגְגָה; (ד) שְׁלֹא לִקַּח כֶּפֶר לְמַחֲיֵב גְּלוֹת; (ה) שְׁלֹא יוֹמַת הַרוֹצֵחַ כְּשִׁירָצֵחַ, קֹדֶם עֲמִידָה בַּדִּין; (ו) לְהַצִּיל הַנֶּרְדָּף בְּנַפְשׁוֹ שְׁלֹרֹדֶף; (ז) שְׁלֹא לְחוּס עַל הַרֹדֶף; (ח) שְׁלֹא לַעֲמֹד עַל דָּם; (ט) לְהַפְרִישׁ עָרֵי מִקְלָט וּלְכוֹן לָהֶם הַדֶּרֶךְ; (י) לַעְרוֹף אֶת הָעֶגְלָה בַּנֶּחֱל; (יא) שְׁלֹא יַעֲבֹד בְּאוֹתָהּ קֶרֶקַע וְלֹא תִזְרַע; (יב) שְׁלֹא לָשִׁים דָּמִים; (יג) לַעֲשׂוֹת מַעֲקָה; (יד) שְׁלֹא יִכְשִׁיל תָּמִים בַּדֶּרֶךְ; (טו) לְפָרֵק עִם מִי שֶׁנִּכְשַׁל בַּדֶּרֶךְ; (טז) לְטַעֵן עִמּוֹ; (יז) שְׁלֹא יִנְיַחְנוּ בַּדֶּרֶךְ נִבְהֵל בְּמִשְׁאֹו וְיִלֵּךְ לוֹ.

נִמְצְאוּ כָּל הַמִּצְוֹת הַנִּכְלָלוֹת בְּסֵפֶר זֶה, שֶׁשׁ וּשְׁלוּשִׁים מֵהֶן שֶׁשׁ עֲשָׂרָה מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְעֶשְׂרִים מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

הַלְכוֹת נֻקִּי מָמוֹן

יֵשׁ בְּכָלֶלָן אַרְבַּע מִצְוֹת עֲשֵׂה; וְזֶה הוּא פָּרֻטָן: (א) דִּין הַשּׁוֹר; (ב) דִּין הַהִבְעֵר; (ג) דִּין הַבּוֹר; (ד) דִּין הַהִבְעֵרָה. וּבִאֹר מִצְוֹת אֵלוֹ בְּפָרְקִים אֵלוֹ.

הלכות נזקי ממון פרק א

א. כל נפש חיה שהיא ברשותו שלאדם שהזיקה הפעלים חיבין לשלם, שהרי ממונם הזיק: שנאמר "כי-יגף שור-איש את-שור רעהו . . ." (שמות כא, לה); אחד השור ואחד שאר בהמה חיה ועוף, לא דבר הכתוב בשור אלא בהווה.

ב. וכמה משלם: אם הזיקה בדברים שדרכה לעשותם תמיד, כמנהג ברייתה כגון בהמה שאכלה תבן או עמיר, או שהזיקה ברגלה בדרך הלוכה חייב לשלם נזק שלם מן היפה שבנכסיו, שנאמר "מיטב שדהו ומיטב כרמו, ישלם" (שמות כב, ד).

ג. ואם שנת ועשת מעשים שאין דרכה תמיד לעשותם, והזיקה בהן, כגון שור שנגח או נשך חייב לשלם חצי נזק מגוף המזיק עצמו, שנאמר "ומכרו את-השור החי, וחצו את-כספו" (שמות כא, לה).

ד. פיצד: שור שווה מנה שנגח לשור שווה עשרים, והמיתו והרי הנבלה שווה ארבעה בעל השור חייב לשלם שמונה, שהוא חצי הנזק; ואינו חייב לשלם אלא מגוף השור שהזיק, שנאמר "ומכרו את-השור החי" (שמות כא, לה). לפיכך אם המית שור שווה עשרים לשור שווה מאתים, והנבלה שווה מנה אין בעל הנבלה יכול לומר לבעל החי תן לי חמשים, אלא אומר לו הרי שור שהזיק לפניך קחהו ולך: אפלו אינו שווה אלא דינר. וכן כל כיוצא בזה.

ה. העושה מעשה שדרכו לעשותו תמיד, כמנהג ברייתו הוא הנקרא מועד. והמשנה ועשה מעשה שאין דרך כל מינו לעשות פן תמיד, כגון שור שנגח או נשך הוא הנקרא תם. וזה המשנה אם הרגל בשנויו פעמים רבות, נעשה מועד לאותו דבר שהרגל בו: שנאמר "או נודע, כי שור נגח הוא" (שמות כא, לו).

ו. חמשה מעשים תמים יש בבהמה אם הועדה לאחד מהן, נעשית מועדת לאותו מעשה; ואלו הן הבהמה אינה מועדת מתחלתה לא לגח, ולא לגף, ולא לשך, ולא לרביץ על כלים גדולים, ולא לבעט. ואם הועדה לאחד מהן, הרי זו מועדת לו. אבל השן מועדת מתחלתה לאכל את הראוי לה, והרגל מועדת מתחלתה לשבר בדרך הלוכה, והבהמה מועדת מתחלתה לרביץ על פכין קטנים וכיוצא בהם ולמעך אותן.

ז. חמשה מיני בהמה מועדין מתחלת ברייתן להזיק, ואפלו הן תרבות; לפיכך אם הזיקו או המיתו בנגיחה או בנשיכה ודריסה וכיוצא בהן, חייב נזק שלם. ואלו הן הזאב, והארי, והדב, והנמר, והברדלס. וכן הנחש שנשך הרי זה מועד, ואפלו היה תרבות.

ח. כל מועד משלם נזק שלם מן היפה שבנכסיו, וכל תם משלם חצי נזק מגופו. במה דברים אמורים, בשנכנסה הבהמה לרשות הנזק והזיקתה. אבל אם נכנס הנזק לרשות המזיק, והזיקתהו בהמתו שלבעל הבית הרי זה פטור על הכל: שהרי הוא אומר לו אלו לא נכנסת לרשותי, לא הגיע לך הזק; והרי מפרש בתורה "ושלח את-בעירה, ובער בשדה אחר" (שמות כב, ד).

ט. הזיקה ברשות הרבים, או פחצר שאינה שלשניהן לא

למזיק ולא לנזק, או בחצר שהיא שלשניהן והרי היא מיחדת להניח בה פרות ולהכניס לה בהמה כגון הבקעה וכיוצא בה אם בשן ורגל הזיקה כדרכה, הרי זה פטור: מפני שיש לה רשות להלך בכאן, ודרך הבהמה להלך כדרכה ולאכל ולשפר כדרך הלוכה. ואם נגחה או נגפה או רבצה או בעטה או נשכה אם תמה היא, משלם חצי נזק; ואם מועדת, משלם נזק שלם.

י. היתה החצר שלשניהן מיחדת לפרות, לא להכניס לה בהמה, והכניס לה אחד מן השתפין בהמתו, והזיקה חייב, אפלו על השן ועל הרגל. וכן אם היתה מיחדת לבהמה לשניהן, והיה רשות לאחד מהן בלבד להכניס לה פרות, והזיקה פרותיו חייב, אף על השן ועל הרגל.

יא. שלושה אבות נזקים בשור הקרן, והשן, והרגל. תולדות הקרן נגיפה, נשיכה, רביצה, בעיטה. תולדות השן אם נתחפכה בכותל להניתה, והזיקה פרות בחפוכה; וכן אם טנפה פרות להניתה. תולדות הרגל הזיקה בגופה דרך הלוכה, או שהזיקה בשערה דרך הלוכה, או שפשפשה בזנבה, או באכף שעליה, בפרמביה שבפיה, בזוג שבצוארה; וכן חמור שהזיק במשאו בשעת הלוכו, ועגלה המושכת שהזיקה בשעת משיכתה: כל אלו תולדות הרגל הן, וברשות הרבים פטורין, וברשות הנזק משלמין נזק שלם.

יב. פשפשה בזנבה כשכוש רב שאינו דרכה תמיד, והזיקה ברשות הרבים, או שפשפשה בגיד שלה ברשות הרבים, והזיקה פטור; ואם תפס הנזק, גובה חצי נזק ממה שתפס שזה הדבר ספק הוא אם אלו תולדות הקרן שחייב עליה ברשות הרבים, או תולדות הרגל שפטור עליה ברשות הרבים כמו שבארנו.

הלכות נזקי ממון פרק ב

א. אחד אבות נזקים ואחד התולדות אם היה האב מועד, תולדתו מועדת; ואם היה תם, תולדתו כמוהו. וכל אבות נזקים וכל תולדותיהן, מועדין מתחלתן הן חוץ מקרן ותולדותיו, שהן בתחלה תמין עד שיועדו כמו שבארנו.

ב. כל תולדה כאב שלה, חוץ מצרורות המנתזין מתחת רגלי הבהמה בשעת הלוכה: שאף על פי שתולדות הרגל הן, ופטור עליהן ברשות הרבים כרגל; ואם הזיקו ברשות הנזק, משלם מן היפה שבנכסיו כרגל שהיא אב אף על פי כן, אינו משלם אלא חצי נזק.

ג. פיצד: בהמה שנכנסה לחצר הנזק והלכה, והיו צרורות מנתזין מתחת רגליה, ושברו את הפלים משלם חצי נזק מן היפה שבנכסיו; ודבר זה, הלכה מפי הקבלה הוא.

ד. וכן אם היתה מהלכת ברשות הרבים, ונתזו צרורות מתחת רגליה לרשות הנזק, ושברו את הפלים משלם חצי נזק. דרסה על הפלי ברשות הנזק, ושברתו, ונפל על פלי אחר, ושברו על הראשון, משלם נזק שלם; ועל האחרון, חצי נזק.

ה. היתה מהלכת ברשות הרבים, ובעטה והתיזה צרורות, והזיקו ברשות הרבים פטור. ואם תפס הנזק רביע נזק, אין

מוציאין מידו: שהדבר ספק הוא שמה ששני הוא ואינו תולדת רגל, שהרי בעטה.

ו. בעטה בארץ ברשות הנזק, והתיזה צרורות מחמת הבעיטה, והזיקו שם חייב לשלם רביע נזק, שזה שני הוא בהתנת הצרורות; ואם תפס הנזק חצי נזק, אין מוציאין מידו. ואפלו היתה מהלכת במקום שאי אפשר לה שלא תתז, ובעטה והתיזה משלם רביע נזק; ואם תפס הנזק חצי נזק, אין מוציאין מידו.

ז. כל המשלם נזק שלם הרי התשלומין ממון, וחייב לשלמו כמי שלוה מחברו ממון שהוא חייב לשלם. וכל המשלם חצי נזק הרי התשלומין קנס, חוץ מחצי נזק של צרורות שהוא הלכה כמו שבארנו.

ח. זה הכלל כל המשלם מה שהזיק, הרי זה ממון; וכל המשלם יתר או פחות כגון תשלומי כפל או חצי נזק, הרי היתר על הקרן או הפחות קנס. ואין חייבין קנס אלא על פי עדים; אבל המודה בכל קנס מן הקנסות, פטור.

ט. תרנגול שהושיט ראשו לאויר כלי זכוכית, ותקע בו ושברו אם היו בתוכו תבלין וכיוצא בהן, שהושיט ראשו כדי לאכלן משלם חצי נזק, כחצי נזק צרורות, שכן הוא דרכו. ואם היתה הכלי ריקן הרי זה משנה, ומשלם חצי נזק בכל הקנסות. וכן סוס שצנף וחרמור שנער, ושבר את הכלים משלם חצי נזק.

י. התרנגולין, מועדין להלך בדרךן ולשבר. הנה חוט או רצועה קשור ברגליהן, ונסתבך כלי באותו החוט, ונתגלגל ונשבר משלם חצי נזק. במה דברים אמורים, בשקשרו אדם. אבל אם נקשר על רגליהן מאליו, בעל התרנגולין פטור; ואם היו לחוט בעלים, ולא היתה החוט הפקר בעל החוט חייב חצי נזק, שהרי הוא כבור המתגלגל.

יא. הצניע בעל החוט את החוט, והדסו התרנגולים עליו והוציאוהו, ונקשר ברגליהן, ושברו בו את הכלים אף בעל החוט פטור, שהרי אנוס הוא.

יב. תרנגולין שהיו מפרחין ממקום למקום, ושברו את הכלים אם בכנפיהם שברו, משלם נזק שלם; ואם ברוח שבכנפיהם, משלם חצי נזק.

יג. היו מהדסין על גבי עיסה או על גבי פרות, וטנפו או נקרו משלמין נזק שלם. הזיקו בעפר או בצרורות שהעלו בפיהם, או ברגליהן משלמין חצי נזק.

יד. היו מחטטין, ונפסק החבל, ונשבר הדלי משלמין נזק שלם: והוא, שנתגלגל הדלי מחמתן עד שנפל ונשבר. ואם היה על החבל אכל, ובעת אכילתן פסקוהו משלם גם על החבל נזק שלם.

טו. הכלב והגדי שקפצו מראש הגג למעלה למטה, ושברו את הכלים משלמין נזק שלם, מפני שהן מועדים לדבר זה. וכן אם נפלו, והזיקו: שעליהן לראש הגג פשיעה; ואף על פי שנפילתן אנוס כל שתחלתו בפשיעה וסופו באנוס, חייב.

טז. קפצו ממטה למעלה, משלמין חצי נזק: והוא שנתלה הגדי ונסרך, וקפץ הכלב; אבל אם נסרך הכלב ודלג הגדי,

בין מלמעלה למטה בין ממטה למעלה חִיבִין נֶזֶק שָׁלֵם. וְכֵן
תְּרַנְגוּל שְׁדֵלֵג, בֵּין מִלְמַעְלָה לְמִטָּה בֵּין מִלְמַטָּה לְמַעְלָה מְשַׁלֵּם
נֶזֶק שָׁלֵם.

יז. כָּלֵב שֶׁנָּטַל אֶת הַהֶרְרָה, וְהֵלֵךְ לוֹ לְגִדִּישׁ אִם הִנִּיחָה בְּגִדִּישׁ
וְאָכַל אֶת הַחֶלֶה, וְהִדְלִיק אֶת הַגִּדִּישׁ עַל הַחֶלֶה וְעַל מְקוֹם
הַהֶרְרָה, מְשַׁלֵּם נֶזֶק שָׁלֵם; וְעַל שְׂאֵר הַגִּדִּישׁ, חֲצִי נֶזֶק. וְאִם הָיָה
מִגֵּר אֶת הַחֶלֶה עַל הַגִּדִּישׁ, וְהוֹלִיךְ וְשׂוֹרֵף מְשַׁלֵּם עַל הַהֶרְרָה
נֶזֶק שָׁלֵם, וְעַל מְקוֹם הַגְּחָלֹת חֲצִי נֶזֶק, וְעַל שְׂאֵר הַגִּדִּישׁ פָּטוּר.

יח. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁשְׁמֵר בְּעַל הַגְּחָלֹת אֶת אִשׁוֹ וְסִתָּם
הַדֵּלֶת, וּבָא הַכֶּלֶב וַחֲתַר וְנָטַל אֶת הַהֶרְרָה מֵעַל הָאֵשׁ. אָבֵל אִם
לֹא שִׁמַּר אִשׁוֹ בְּעַל הָאֵשׁ, חֲיִיב עַל שְׂרֵפַת הַגִּדִּישׁ; וּבְעַל הַכֶּלֶב,
חֲיִיב עַל אֲכִילַת הַהֶרְרָה וְעַל מְקוֹמָהּ.

יט. הַמְשַׁסָּה כָּלִבּוֹ שֶׁלֹּחֲבָרוֹ בְּאַחַר פָּטוּר מִדִּינֵי אָדָם, וְחֲיִיב בְּדִינֵי
שָׁמַיִם. וּבְעַל הַכֶּלֶב, חֲיִיב חֲצִי נֶזֶק: שְׁפִיזוֹן שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שְׂאֵם
עוֹרְרוֹ אֶת כָּלִבּוֹ לְהִזִּיק נוֹשֵׁךְ, לֹא הָיָה לוֹ לְהִנִּיחוֹ. וְאִם שִׁסָּהּ
בְּעֶצְמוֹ, בְּעַל הַכֶּלֶב פָּטוּר: שֶׁכָּל הַמְשַׁנָּה, וּבָא אַחֵר וְשָׁנָה בּוֹ
פָּטוּר.

כ. שְׁתֵּי פָרוֹת בְּרָשׁוֹת הָרָבִים, אַחַת רְבוּצָה וְאַחַת מְהֻלָּכֶת,
וּבְעֵטָה מְהֻלָּכֶת בְּרְבוּצָה חֲיִיב חֲצִי נֶזֶק: שְׂאָף עַל פִּי שְׁדִּרְכָּהּ
לְהֵלֵךְ עָלֶיהָ, אֵין דִּרְכָּהּ לִבְעֵט בָּהּ.